

EUROPÆISKE KORTFILM

Den røde ballon, Jemima og Johnny, Palle alene i verden

1. – 4. klasse

FILM: ET SPROG UDEN GRÆNSER

Et projekt af

EUROPÆISKE KORTFILM

PROJEKTET »FILM: ET SPROG UDEN GRÆNSER«

Film er et sprog uden grænser, og derfor egner netop filmens sprog sig til at knytte bånd mellem mennesker. Uanset deres køn, alder, livserfaring, og hvor de kommer fra. Det er særligt vigtigt i nutidens etnisk blandede samfund, hvor politiske, økonomiske og sociale processer (industrialisering, kolonisering, medialisering og globalisering) har flyttet rundt på store befolkningsgrupper. Dette er afsættet for projektet „Film: Et sprog uden grænser“, der er udviklet i et samarbejde mellem **VISION KINO, DET BRITISKE FILMINSTITUT OG DET DANSKE FILMINSTITUT**. Projektet består af 6 europæiske spillefilm for børn og unge og 3 kortfilmsklassikere.

Filmene bliver suppleret med undervisningsmaterialer, der stræber efter at skabe et rum, hvor elever og lærere kan opleve følelser og identifikation, når de sammen arbejder med europæisk film.

En filmdidaktisk følgeforskning undersøger i Danmark, England og Tyskland, hvilken tilgang til en fælles filmoplevelse og til interkulturel læring de udvalgte film kan tilbyde børn og unge. Erfaringerne fra de 3 lande bliver samlet og danner udgangspunkt for udbredelsen af projektet til andre europæiske lande.

Kolofon

„Film: Et sprog uden grænser“ er et samarbejde mellem Det Britiske Filminstitut, Det Danske Filminstitut og Vision Kino gGmbH. Projektet er udviklet af Mark Reid (BFI), Charlotte Giese (DFI) og Sarah Duve (Vision Kino gGmbH)

„Film: Et sprog uden grænser“ er støttet af EUs kulturprogram Creative Europe Media

Udgiver af undervisningsmaterialet:
 Vision Kino gGmbH
 Netzwerk für Film- und Medienkompetenz
 Sarah Duve (V.i.S.d.P.)
 Große Präsidentenstraße 9
 10178 Berlin
 Tel.: 030-27577-571

Koncept og tekst: Laura Caterina Zimmermann
 Hovedredaktør: Elena Solte
 Redaktion: Sabine Genz, Elena Solte
 Grafisk tilrettelæggelse: Laura Caterina Zimmermann
 Billeder: Det Danske Filminstitut, British Film Institute, Bundesverband Jugend und Film e.V. (BJF)
 Oversættelse fra tysk: Charlotte Sejer Andersen

EUROPÆISKE KORTFILM

OM UNDERVISNINGSMATERIALET

Dette er et undervisningsmateriale til programmet "Europæiske kortfilm" med europæiske kortfilmsklassikere. Det er en del af projektet "Film: Et sprog uden grænser". Grundlaget for materialet er basismaterialet "Undervisningsmateriale om filmisk dannelse i et flerkulturelt perspektiv", som indeholder information om projektets filmpædagogiske afsæt, ideer til undervisningen og refleksioner til læreren. Det foreliggende materiale til "Europæiske kortfilm" tilskynder også til, at læreren reflekterer over sin undervisning. I slutningen af hvert tema er der et skrivefelt til egne noter

Hvis du underviser i modtageklasse eller dansk som andetsprog og vil bruge film direkte i sprogundervisningen, kan vi anbefale dette materiale på Filmcentralen:

Lær dansk med kortfilm - Indskoling

<http://filmcentralen.dk/grundskolen/undervisning/laer-dansk-med-kortfilm-1#.Wqz4jcPwblU>

Lær dansk med kortfilm – Mellemtrin

<http://filmcentralen.dk/grundskolen/undervisning/laer-dansk-med-kortfilm#.WprJlWrOXIU>

Generelle ideer til undervisningen	s. 3
DEN RØDE BALLON: Om filmen & handlingsreferat	s. 4
DEN RØDE BALLON: Før filmen	s. 5
DEN RØDE BALLON: Efter Filmen	s. 5
DEN RØDE BALLON: Overvej som lærer	s. 7
JEMIMA OG JOHNNY: Om filmen & handlingsreferat	s. 9
JEMIMA OG JOHNNY: Før filmen	s. 10
JEMIMA OG JOHNNY: Efter filmen	s. 10
JEMIMA OG JOHNNY: Overvej som lærer	s. 14
PALLE ALENE I VERDEN: Om filmen & handlingsreferat	s. 15
PALLE ALENE I VERDEN: Før filmen	s. 16
PALLE ALENE I VERDEN: Efter filmen	s. 16
PALLE ALENE I VERDEN: Overvej som lærer	s. 18
PALLE ALENE I VERDEN: Elevark	s. 19

EUROPÆISKE KORTFILM

GENERELLE IDEER TIL UNDERVISNINGEN

Hvis du vil arbejde med alle 3 kortfilm, kan du med fordel anlægge en tværgående, tematisk vinkel på dem. Det kan ske efter arbejdet med de enkelte film eller som introduktion til forløbet.

Storbyen som tema

Filmene har det samme tema, der varieres i den enkelte film: Et barn eller flere børn bevæger sig rundt i storbyen. Brug nedenstående spørgsmål som afsæt for en diskussion om byen på film:

- Hvad har de 3 kortfilm til fælles?
- Hvordan virker storbyen i sort/hvid, hvordan virker den i farve?
- Hvordan virker storbyen helt uden mennesker, og hvordan virker den, når den er fuld af mennesker?
- Fra hvilken af kortfilmene kan I bedst huske musikken?
- Hvordan virker byen, når man er alene på farten? Hvilke situationer havner man i, når man er alene?
- Hvordan virker byen, når man har en rød ballon med sig? Hvilke situationer havner man i med en rød ballon i hånden?
- Hvordan virker byen, når man viser den til en anden?
- Hvad ville I vise til mennesker, der aldrig har været der, hvor I bor?

Kig på bykort

Børnene arbejder i grupper på 4 elever. Hver gruppe får et bykort. Børnene finder forskellige steder på kortet. Hvert barn indtegner sin skolevej med en farveblyant. Hvem har længst til skole?

- Se på bykortet og find: Skolen, der hvor I plejer at købe ind, sportsklubben, der hvor din ven bor.

Tal bagefter med klassen om opgaven:

- Hvordan ser vores by/vores område ud? Hvad er karakteristisk for vores by?

Film i sort/hvid

- Hvorfor tror I, at 2 af filmene i kortfilmprogrammet er i sort/hvid?
- Efter filmene: Savnede I farverne i filmen? Hvilke scener ville I hellere have set i farve? Hvorfor?
- Hvad er interessant ved en sort/hvidfilm?
- Har I set andre sort/hvide film før? Hvad var det for film?

I grupper på 3-4 elever tager børnene billeder af hinanden i farve og i sort/hvid. Hvordan virker de forskellige fotografier?

EUROPÆISKE KORTFILM

DEN RØDE BALLON

FRANKRIG 1956

34 MIN.

INSTRUKTØR: ALBERT LAMORISSE

Originaltitel

Le Ballon Rouge

Temaer i filmen

Byen, gå på opdagelse, venskab, nysgerrighed, sammenhold

Fag

Tværfaglig undervisning, dansk, billedkunst, kristendomskundskab, musik

Klassetrin

1 - 4. Klasse

Vurdering

Tilladt for alle

Medvirkende

Pascal Lamorisse

Produktion

Film Montsouris

OM FILMEN & HANDLINGREFERAT

På vej til skole opdager Pascal en rød ballon, der er bundet fast til en gadelygte. Han klatrer op og løsner ballonen og tager den med sig. På vej hjem fra skole begynder det at regne, og sammen med ballonen søger Pascal ly under hjælpsomme menneskers paraplyer. Derhjemme vil Pascals mor ikke have, at han tager ballonen med ind på sit værelse, så han må efterlade den udenfor. Til hans forbavselse flyver den dog ikke væk, men svæver rundt foran hans vindue og ligesom venter på ham. Fra nu af følger den ham overalt, han behøver ikke engang holde fast i snoren længere. Men i skolen får Pascal problemer med rektor, fordi ballonen forstyrrer undervisningen. Pascal bliver låst inde, men så begynder ballonen at følge efter rektor, indtil han til sidst bliver så irriteret, at han sender Pascal hjem. I kirken får Pascal også problemer. Og da han køber noget at spise i en bagerforretning, mens ballonen venter uden for, får nogle andre børn øje på den. De fanger den og stikker af. Pascal leder efter sin ballon. Det ender i en jagt gennem gaderne, og Pascals ballon bliver ramt af en sten. Ganske langsomt siver luften ud af den, og Pascal er meget ked af det. Men så river en masse farvestrålende balloner sig løs fra hænder over hele byen og flyver hen til ham. Nu står Pascal med et kæmpe bundt balloner i hånden. Ballonerne løfter ham op og lader ham svæve hen over hele byen.

EUROPÆISKE KORTFILM

FØR FILMEN

FORBEREDELSE TIL FILMOPLEVELSEN

Filmens titel

Børnene digter en kort historie med titlen „Den røde ballon“. Alt efter alder maler de et billede om deres historie eller skriver den ned.

EFTER FILMEN

TAL OM FILMOPLEVELSEN

Anmeldelse uden ord

Børnene tegner en emoji, der viser, hvad de synes om filmen.

Læs tillægsord op for eleverne, et ad gangen: Kedelig, god, hurtig, langsom, larmende, stille, sjov, eventyrlig, uhyggelig, overraskende, sørgelig. Når et ord passer til deres filmoplevelse, rejser de sig op og sætter sig ned igen.

Til sidst rekonstruerer eleverne i grupper på 4 den scene i filmen, der gjorde størst indtryk på dem.

Klassesamtale om filmen

- Hvad har I lyst til at sige om filmen?
- Er der scener eller temaer fra filmen, som I gerne vil tale om?
- Hvilke spørgsmål kom der ikke svar på i filmen? Er der noget, I ikke forstår?

EUROPÆISKE KORTFILM

BYEN PÅ FILM

Pascal kommer rundt i hele byen med sin ballon. Han møder forskellige mennesker og på grund af ballonen, kommer han i kontakt med dem. Filmen er fra 1956, den gang så byen anderledes ud, end byer ser ud i dag.

Gå en tur i byen

Gå en tur i byen/lokalområdet og lad børnene tage billeder undervejs. Hvilke seværdigheder er der? Er der steder, hvor børnene særligt godt kan lide at være? Hvad er typisk for den by eller det område, hvor børnene bor? Lav en plakat med fotografierne.

En rejse tilbage i tiden

Hvordan lægger børnene mærke til, at filmen er mere end 60 år gammel?

- Hvad er anderledes ved byen i filmen? Er der noget i den by, som vi ikke har i byerne i dag?
- Er der noget i byerne i dag, som ikke er i byen på filmen?

Måske har biblioteket eller lokalarkivet nogle gamle billeder fra de steder, hvor eleverne bor og går i skole. Se på gamle bybilleder i fællesskab og få en fornemmelse af tidens gang og de forandringer, den bringer med sig.

EUROPÆISKE KORTFILM

Oplevelserne set med ballonens øjne

Børnene forestiller sig, at de selv er ballonen og oplever alt det, der bliver vist i filmen sammen med Pascal. De fortæller historien fra ballonens synsvinkel og begynder med: „En dag hang jeg på en gadelygte, da en dreng kom og bandt min snor op...“.

Hvis børnene kan skrive, skriver de historien ned. Mindre børn fortæller deres historier til hinanden.

Gå en tur med ballon

Børnene får hver en ballon og går rundt på skolen og i skolegården. Hvad oplever de? Hvordan reagerer de mennesker, de møder, på ballonen?

FILMMUSIK

I „Den røde ballon“ er der næsten ingen dialoger og ingen fortællerstemme, men historien bliver ledsaget af musik.

- Hvad lagde I mærke til ved musikken?
- Hvad lagde I specielt mærke til i de spændende scener?

Sæt selv musik til en film

Lad børnene selv afprøve virkningen af filmmusik ved at de i fællesskab sætter (ny) musik til en stumfilm. Her vil et tværfagligt samarbejde med musikundervisningen være meget oplagt.

En velegnet stumfilm er „Rejsen til månen“ („Le voyage dans la lune/ Frankrig 1902 / instrueret af Georges Méliès). Den ligger frit tilgængeligt på youtube.

Filmen anses for at være den første science fiction-film. Den fortæller historien om 6 videnskabsfolk, der rejser til månen med en raket og lander i måneansigtets højre øje. De møder månebeboerne og bliver taget til fange af dem. Det lykkes dem dog at flygte, og de rejser tilbage mod jorden igen. Deres rumkapsel styrter i havet, men de bliver reddet af et dampskib og sejlet i land, hvor de bliver modtaget med stor beundring.

Filmen følger en klassisk spændingskurve med en stor finale hen mod slutningen og happy end. På rejsen gennemlever videnskabsfolkene mange forskellige følelser, som eleverne kan sætte musik eller egenproduceret lyd til.

EUROPÆISKE KORTFILM

OVERVEJ SOM LÆRER

- Hvad interesserer børnene mest ved „Den røde ballon“?
- Hvad synes børnene om en film uden tale?
- Hvad synes børnene om rejsen til fortiden? Havde de allerede set billeder fra før i tiden?
- Hvordan opfatter børnene deres by/deres lokalområde? Oplever de det som et sted med mange muligheder for at gå på opdagelse?

EUROPÆISKE KORTFILM

JEMIMA OG JOHNNY

STORBRITANNIEN 1966

29 MIN.

INSTRUKTØR: LIONEL NGAKANE

OM FILMEN & HANDLINGSREFERAT

Temaer i filmen	Venskab, storby, stereotyper og fordomme, racisme
Fag	Tværfaglig undervisning, dansk, billedkunst, kristendomskundskab
Klassetrin	1 - 4. Klasse
Vurdering	Tilladt for alle
Medvirkende	Nicolette Robinson, Patrick Hatfield m.fl.
Produktion	Knight Films
Distribution	British Film Institute (BFI)

Jemima er lige flyttet til London fra Jamaica. Da hendes forældre fejrer velkomstfest med venner og familie, begynder Jemima at kede sig mellem alle de festende voksne. Hun går ud på gaden, hvor hun møder Johnny, der kender byen vældigt godt. Han tager hende i hånden, og sammen strejfer de gennem byen og oplever mange små eventyr. I mellemtiden har Jemimas forældre opdaget, at deres datter er forsvundet, og de begynder at lede efter hende. Sporene fører dem til Johnnys far, der hele dagen har været travlt optaget af at uddele løbesedler imod indvandring af sorte mennesker til Storbritannien. Da børnene dukker op igen, må faren forholde sig til, at oprindelse og hudfarve ikke spiller nogen rolle, når man har det godt med hinanden.

Filmen „Jemima og Johnny“ er instrueret af den sydafrikansk fødte skuespiller og anti-apartheidaktivist Lionel Ngakane. Den kaster et forfriskende optimistisk blik på 1960'ernes London, der ellers var præget af racistiske spændinger. De yngste elever vil nok ikke hæfte sig så meget ved filmens antiracistiske budskab. Men filmen er ikke mindre interessant for dem af den grund. Filmen er både en hyldest til at strejfe rundt i byen og til et venskab, der udspringer af fælles oplevelser.

EUROPÆISKE KORTFILM

FØR FILMEN

FORBEREDELSE TIL FILMOPLEVELSEN

Tema om venskab

I filmen møder vi Johnny og Jemima, der bliver venner.

- Hvordan har I lært Jeres venner at kende?
- Hvad er det fantastiske ved at have venner?

Børnene maler et billede om venskab.

EFTER FILMEN

TAL OM FILMOPLEVELSEN

Anmeldelse uden ord

Læs tillægsord op for eleverne, et ad gangen: Kedelig, god, hurtig, langsom, larmende, stille, sjov, eventyrlig, uhyggelig, overraskende, sørgelig. Når et ord passer til deres filmoplevelse, rejser de sig op og sætter sig ned igen.

Klassesamtale om filmen

- Hvad vil I gerne sige om filmen?
- Hvilke følelser havde I, mens I så filmen?
- Hvilke scene var jeres yndlingsscene?

Sort/hvid film

- Hvorfor tror I, at filmen er i sort/hvid?
- Savnede I farver i filmen? Hvilke scener ville I hellere have set i farver? Hvorfor?
- Hvad er interessant ved en sort/hvid film?
- Har I set andre sort/hvid film? Hvad var det for en/nogle film?

EN FILM UDEN TALT SPROG

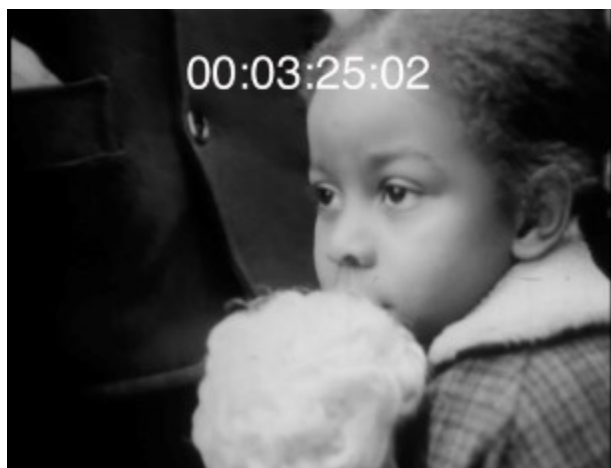
Billedsprog

„Jemima og Johnny“ er en film, der klarer sig uden det talte sprog. Alligevel ved vi ret præcist, hvad Jemima føler, og hvad hun ønsker i forskellige situationer, fordi billedsproget viser det. Brug neden-

EUROPÆISKE KORTFILM

stående framegrabs til i fællesskab at diskutere, hvad billedsproget fortæller, hvad Jemima tænker, og hvad hun måske ville sige i situationen.

På det første billede kigger hun i en bestemt retning. På det andet billede ser vi hende fra ryggen og kan følge hendes blik. På den måde kan vi leve os ind i hende.

Tal om, hvad vi ser på det første og det andet billede:

- Hvor kigger Jemima hen på det første billede?
- Hvor filmer kameraet fra på det andet billede?

Nu overvejer eleverne hver for sig, hvad Jemima tænker og føler på det første billede og skriver det ned. De børn, der ikke kan skrive endnu, siger højt, hvad Jemima mon tænker på.

Børnene forestiller sig nu, at Jemima siger noget i denne scene. Hvad kunne det være? 2 og 2 gennemspiller børnene denne afskedsscene med deres egne ord.

EUROPÆISKE KORTFILM

Kameraindstillinger

Kameravinklen er den synsvinkel, som kameraet filmer fra. Alt efter hvilken højde man filmer mennesker og genstande fra, ændrer man billedets virkning. De mest ekstreme kameravinkler er frøperspektivet (filmet nede fra) og fugleperspektivet (filmet oppe fra).

- På hvilket billede bliver der filmet i frøperspektiv? På hvilket billede bliver der filmet i fugleperspektivet?
- Hvordan virker Jemima på dig på det første billede?
- Hvordan virker kvinderne på det andet billede på dig?
- Hvorfor tror I, at filmskaberens har valgt de to perspektiver?

Med et kamera tager børnene fotografier af forskellige genstande fra frøperspektiv og fugleperspektiv for at afprøve, hvordan virkningen ændrer sig, når man ændrer kameravinklen.

RACISME - BAGGRUND

For ældre elever

Johnnys far er med i en racistisk gruppe, der deler løbesedler ud imod sortes indflydelse i Storbritannien. De afholder også en demonstration. Racister deler mennesker op i grupper. Johnnys far og de andre i hans gruppe opfatter sorte som en anden gruppe, fordi de ikke har den samme hudfarve, og fordi de ikke er født i Storbritannien. Racisme har dog ikke altid med hudfarve at gøre, det kan også være, at man placerer mennesker i en bestemt, anden gruppe på baggrund af deres religion eller det sted, de er født. Racister hævder, at den gruppe mennesker de selv tilhører, er bedre, klogere og mere arbejdsomme end dem i en anden gruppe.

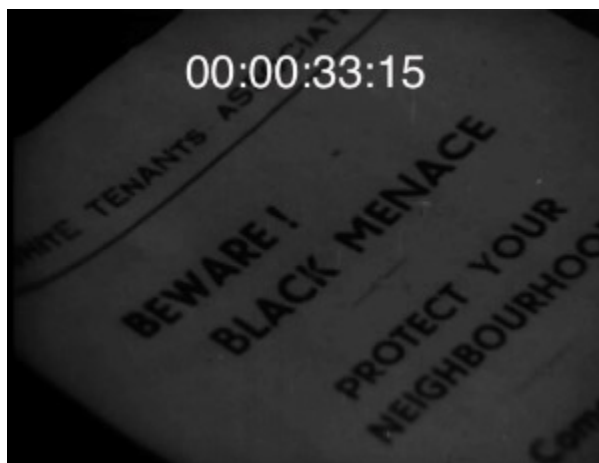
Hvis eleverne taler og forstår engelsk, kan de selv oversætte løbesedlen og Johnnys fars plakat.

- Hvad betyder budskaberne på løbesedlerne?
- Hvad tror I, at filmens budskab er?
- Hvorfor tror I, at filmen også handler om en person, der er imod sorte?

EUROPÆISKE KORTFILM

„Hold Storbritannien hvid“

„Pas på! Sort trussel. Pas på Jeres nabolaq“

På det næste billede ser vi Johnnys forældre, efter at Johnny har givet Jemima dukken tilbage og Jemima har givet ham et kys. Forældrene forstår, at de to er blevet venner.

- Hvad tænker Johnnys far mon på?
- Hvad tænker Johnnys mor mon på?

EUROPÆISKE KORTFILM

OVERVEJ SOM LÆRER

- Hvad interesserede børnene mest ved filmen „Jemima og Johnny“?
- Hvad synes børnene om en film uden ord?
- Hvad synes børnene om, at filmen er i sort/hvid?
- Forstår børnene filmens antiracistiske budskab, eller fokuserer de mere på Johnnys og Jemimas oplevelser?

EUROPÆISKE KORTFILM

PALLE ALENE I
VERDEN

DANMARK 1949

29 MIN.

INSTRUKTØR: ASTRID HEN-
NING-JENSEN

Originaltitel

Temaer i filmen

Fag

Klassetrin

Vurdering

Medvirkende

Produktion

Distribution

Palle alene i verden

Drømme og virkelighed, forbud og regler, storby, nysgerrighed, mod

Tværfaglig undervisning, billedkunst, kristendomskundskab

1 - 4. klasse

Tilladt for alle

Lars-Henning Jensen, Lily Broberg

Nordisk Films Kompagni

Det Danske Filminstitut (DFI)

OM FILMEN & HANDLINGSREFERAT

Palle vågner og er helt alene i lejligheden. Han leder efter sin familie i alle værelserne, men der er slet ikke nogen. Han klæder sig på og forlader huset. Men uden for på gaden er der heller ikke andre end ham selv. Hvor er alle mennesker henne? Langsomt forstår han, hvilke fordele det giver, at ingen ser, hvad han laver, ingen forbyder noget eller spærrer for ham, så han bevæger sig nysgerrigt gennem hele byen: Palle kører sporvogn, han plyndrer en slikbutik og en bank, og han flyver endda til månen i et fly. Med en paraply svæver han ned på jorden igen. Pludselig er han tilbage i sit værelse. Han kalder på sin mor, der straks kommer ind til ham. Hun er lidt sur over den ødelagte paraply, men siger godnat og lukker døren igen.

EUROPÆISKE KORTFILM

FØR FILMEN

FORBEREDELSE TIL FILMOPLEVELSEN

Forventninger til filmen ud fra et framegrab

Diskuter dette framegrab fra filmen „Palle alene i verden“ med afsæt i nedenstående spørgsmål.

- Hvad ser vi på billedet?
- Hvad laver drengen?
- Hvor tror du, drengen befinder sig med sin paraply?
- Hvordan kan det være gået til, at drengen flyver rundt i himlen med en paraply?

EFTER FILMEN

TAL OM FILMOPLEVELSEN

Anmeldelse uden ord

Læs tillægsord op for eleverne, et ad gangen: Kedelig, god, hurtig, langsom, larmende, stille, sjov, eventyrlig, uhyggelig, overraskende, sørgelig. Når et ord passer til deres filmoplevelse, rejser de sig op og sætter sig ned igen.

EUROPÆISKE KORTFILM

Klassesamtale om filmen

- Hvad har I lyst til at sige om filmen?
- Hvilke følelser havde I, mens I så filmen?
- Hvilken scene er jeres yndlingsscene?

Elevarket med framegrabs til filmens handling

Med elevarket „Palle alene i verden“ skal eleverne lægge de enkelte billeder i den rigtige handlingsrækkefølge, så de får gennemgået handlingen en gang til. Elevarket kan bruges 2 og 2 eller i grupper med 3-4 elever. Klip billederne ud og klæb dem op på et stort ark papir i den rigtige rækkefølge. Først når alle billederne ligger rigtigt, limer børnene dem fast.

DRØM ELLER VIRKELIGHED?

Biografen i filmen

Børnene kigger på billederne på elevarket igen. Palle har det sjovt med næsten alt det, han oplever. Hvad er det, han ikke synes det er sjovt at være alene om?

Regler og forbud

I begyndelsen af filmen drømmer Palle om voksne, der skælder ham ud eller forbyder ham et eller andet. Se billederne nedenfor.

- Hvilke regler og forbud skal I rette jer efter?
- Hvem har bestemt de regler og forbud?
- Hvilke regler og forbud synes I er irriterende?
- Hvilke regler og forbud beskytter jer?

Filmens titel

Filmens hedder „Palle alene i verden“. Hvad ville børnene gøre, hvis de selv en gang var helt alene i verden? Eleverne maler et billede, laver en collage eller skriver en lille historie ud fra den tanke.

EUROPÆISKE KORTFILM

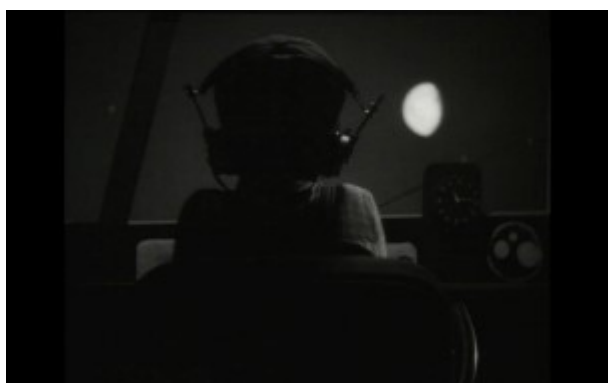
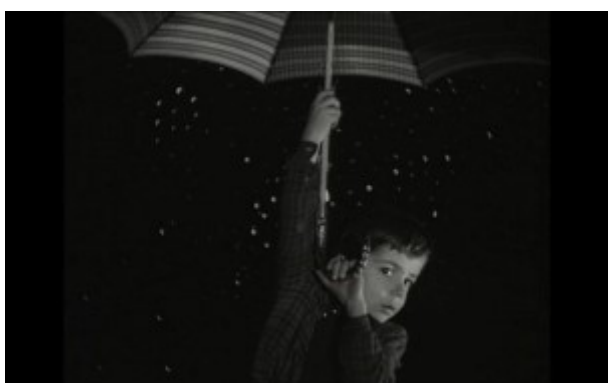
OVERVEJ SOM LÆRER

- Hvad synes børnene om, at filmen er i sort/hvid?
- Hvordan arbejdede eleverne sammen i grupperne?
- Hvordan opfatter børnene de regler og forbud, som de skal rette sig efter?
- Hvilke længsler og drømme afspejler sig i børnenes forestillinger om at være helt alene i verden?

EUROPÆISKE KORTFILM

ELEVARK PALLE ALENE I VERDEN

EUROPÆISKE KORTFILM

